НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
(протокол №10 від 29 серпня 2025 р.)
Голова Науково-методичної ради

_____ Оксана ШИНКАРУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ

статус навчальної дисципліни: вибіркова
код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському каталозі вибіркових навчальних дисциплін: ВД384
мова навчання: українська

Київ - 2025

РОЗРОБНИКИ:
Олена ЛАЗАРЄВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:
Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри, протокол №26 від 27.08.2025 р.)

Завідувач кафедри _____ доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Олена ЛАЗАРЄВА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор
з науково-педагогічної роботи _____ Ольга БОРИСОВА

Начальник
навчально-методичного відділу _____ Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти _____ Сергій ПОПОВИЧ

Завідувач відділу
докторантури, аспірантури_____ Вікторія МАРИНИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування теоретичних знань щодо концептуальних та методологічних засад розв’язання наукових проблем у фізичній терапії та ерготерапії в нейрореабілітації; трактування та аналізу взаємозв'язків отриманих даних для ефективного вирішення конкретних науково-практичних завдань у фізичній терапії та ерготерапії осіб із травмами та захворюваннями нервової системи.

Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров’я у встановленні цілей фізичної терапії; клінічні інструменти оцінювання в нейрореабілітації; використання науково-доказової практики в нейрореабілітації; рухове навчання та нейропластичність; планування втручання при патологічних проявах уражень верхнього та нижнього мотонейронів; нейрореабілітація при травматичних ураженнях головного мозку; планування втручання фізичного терапевта після гострого порушення мозкового кровообігу; планування процесу фізичної терапії пацієнтів з перенесеною спино-мозковою травмою;планування процесу фізичної терапії пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями; фізична терапія пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи; фізична терапія пацієнтів з ураженням автономних дисфункцій; нормальний та патологічний постуральний контроль, нормальна та патологічна хода - планування процесу фізичної терапії; менеджмент спастичності; збільшення сили та кардіораспіраторне тренування пацієнтів з ураженням нервової системи; планування процесу фізичної терапії пацієнтів з хворобою Паркінсона; планування процесу фізичної терапії хворих на розсіяний склероз. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the academic discipline. The discipline is aimed at the formation of theoretical knowledge on the conceptual and methodological principles of solving scientific problems in physical therapy and occupational therapy in neurorehabilitation; interpretation and analysis of the relationships of the obtained data for the effective solution of specific scientific and practical tasks in physical therapy and occupational therapy of persons with injuries and diseases of the nervous system.

The scope of the discipline is 3 ECTS credits. Main topics: international classification of functioning, limitations of vital activity and health in setting physical therapy goals; clinical assessment tools in neurorehabilitation; use of scientific and evidence-based practice in neurorehabilitation; motor learning and neuroplasticity; planning of intervention in pathological manifestations of upper and lower motor neuron lesions; neurorehabilitation in traumatic brain injuries; planning of intervention by a physical therapist after acute cerebrovascular accident; planning the process of physical therapy for patients with spinal cord injury; planning the process of physical therapy for patients with neurodegenerative diseases; physical therapy for patients with peripheral nervous system damage; physical therapy for patients with autonomic dysfunctions; normal

and pathological postural control, normal and pathological gait - planning the process of physical therapy; management of spasticity; increasing strength and cardiorespiratory training for patients with nervous system damage; planning the process of physical therapy for patients with Parkinson's disease; planning the process of physical therapy for patients with multiple sclerosis. The final assessment is formed taking into account the results of current control and assessment.

Мета навчальної дисципліни - формування теоретичних знань щодо концептуальних та методологічних засад розв'язання наукових проблем у фізичній терапії та ерготерапії в нейрореабілітації; трактування та аналізу взаємозв'язків отриманих даних для ефективного вирішення конкретних науково-практичних завдань у фізичній терапії та ерготерапії осіб із травмами та захворюваннями нервової системи.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	6		18		66	90
Заочна	2		6		82	90

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності)»; «Нормальна анатомія людини»; «Основи медичних знань», «Латинська мова і медична термінологія»; «Нормальна фізіологія людини та патологічна фізіологія», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія», «Неврологія та нейрохірургія (за професійним спрямуванням)», «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності нервової системи», «Клінічний реабілітаційний менеджмент при неврологічних дисфункціях», «Клінічна практика з фізичної терапії при порушенні діяльності нервової системи»;

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	л.	п.	с. р.	усього	л.	п.	с. р.
Тема 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я і встановлення цілей. Клінічні	14	2	4	8	14	2		12

інструменти оцінювання в нейрореабілітації								
Тема 2. Використання науково-доказової практики в нейрореабілітації. Планування втручання при патологічних проявах уражень верхнього та нижнього мотонейронів.	14	2	2	10	14		2	12
Тема 3. Нейрореабілітація при травматичних ураженнях головного мозку. Фізична терапія після гострого порушення мозкового кровообігу.	14	2	2	10	14			14
Тема 4. Фізична терапія пацієнтів з перенесеною спино-мозковою травмою. Фізична терапія пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями.	12		2	10	12			12
Тема 5. Фізична терапія пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи. Фізична терапія пацієнтів з ураженням автономних дисфункцій.	12		2	10	12		2	10
Тема 6. Нормальний та патологічний постуральний контроль. Нормальна та патологічна хода.	12		2	10	12		2	10
Тема 7. Менеджмент спастичності. Збільшення сили та кардіораспіраторне тренування пацієнтів з ураженням нервової системи.	12		4	8	12			12
Всього годин:	90	6	18	66	90	2	6	82

Тема 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я і встановлення цілей. Клінічні інструменти оцінювання в нейрореабілітації.

Застосування МКФ в нейрореабілітації. Використання SMART формату для встановлення цілей. Планування та прогнозування у нейрореабілітації. Використання різних концепцій у відновлені з ураженням головного мозку. Розбір клінічних випадків з використанням МКФ та встановлення цілей. Компетенції фізичного терапевта. Стандарти оцінювання пацієнтів з ураженням неврологічного профілю. Базовий набір тестів та шкал для оцінки пацієнтів з захворюванням нервової системи. Доцільність, послідовність та правила їх використання.

Тема 2. Тема 2. Використання науково-доказової практики в нейрореабілітації. Планування втручання при патологічних проявах уражень верхнього та нижнього мотонейронів.

Руховий контроль. Планування втручання при патологічних проявах уражень верхнього та нижнього мотонейронів. Правило формування клінічного питання, відбір ключових слів для пошуку досліджень.Використання пошукових систем (PubMed) для пошуку та оцінкиякостідослідження. База PEDro (Physiotherapy Evidence Database). Характеристика клінічних проявів при ураженні верхнього та нижнього мотонейронів. Теорії рухового контролю та їх значущість для рухового навчання. Імпліцитний та Експліцитний способи навчання.

Тема 3. Нейрореабілітація при травматичних ураженнях головного мозку. Фізична терапія після гострого порушення мозкового кровообігу.

Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів з черепно-мозковою травмою. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів після ЧМТ.Використання шкали для оцінювання когнітивного рівня Ранчо Лос Амігос. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів з травматичним ураженням мозку та її корекція.

Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів після гострого порушення головного мозку. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів після інсульту. Використання шкали Бранстром Фугель-Маєр для визначення якості відновлення рухової сфери пацієнтів з порушенням мозкового кровообігу. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів після інсульту.

Тема 4. Фізична терапія пацієнтів з перенесеною спино-мозковою травмою. Фізична терапія пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями.

Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення перенесеною спино-мозковою травмою. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів після СМТ. Використання шкали Азія для визначення рівня ураження осіб після СМТ, планування та прогнозування. Потенційні ускладнення пацієнтів з спино-мозковою травмою. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів після СМТ.

Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями, планування та прогнозування.Особливості обстеження та встановлення цілей.Особливості фізичної терапії пацієнтів з бічним аміотрофічним склерозом.Особливості фізичної терапії пацієнтів з мозочковою атаксією. Особливості фізичної терапії пацієнтів з хворобою Паркінсона та хворих на Розсіяний склероз.

Тема 5. Фізична терапія пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи. Фізична терапія пацієнтів з ураженням автономних дисфункцій.

Застосування шкал для визначення типу уражень нерву та функціональних можливостей пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи.Планування процесу фізичної терапії.Особливості фізичної терапії пацієнтів з захворюваннями спинномозкових коренців та нервів. Особливості фізичної терапії пацієнтів з мононейропатією.Особливості фізичної терапії пацієнтів з полінейропатією.Особливості фізичної терапії пацієнтів з м'язевимиатрофіями.

Особливості фізичної терапії пацієнтів в комі.

Тема 6. Нормальний та патологічний постуральний контроль. Нормальна та патологічна хода.

Визначення поняття постурального контроля та системи які організують постуральний контроль.Розвиток постурального контроля. Роль сенсорної та когнітивної систем на постуральний контроль.Шляхи відновлення патологічного постурального контролю.Планування процесу фізичної терапії.

Загальні дані про нормальну ходу. Фази ходи, кінетика, кінематика та дані електроміографії. Спостережний аналіз ходи для пацієнтів з ураженням нервової системи. Підбір ортезів для пацієнтів ураженням нервової системи. Планування процесу фізичної терапії.

Тема 7. Менеджмент спастичності. Збільшення сили та кардіораспіраторне тренування пацієнтів з ураженням нервової системи.

Визначення спастичності та використовування шкал для оцінювання спастичності. Програма фізичної терапії з використанням медикаментозних засобів які знижують спастичність. Програма самонаправленої реабілітації пацієнтів зі спастичністю. Принципи побудови програми для збільшення м'язової сили та витривалості. Принципи побудови програми для кардіораспіраторного тренування. Побудова програми домашніх занять.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Номер за порядком і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я і встановлення цілей. Клінічні інструменти оцінювання в нейрореабілітації	1. Розбір клінічних випадків з використанням МКФ та встановлення цілей. 2. Базовий набір тестів та шкал для оцінки пацієнтів з захворюванням нервової системи.	4	
Тема 2. Використання науково-доказової практики в	3. Використання пошукових систем (PubMed) та PEDro (PhysiotherapyEvidenceDatabased	2	2

нейрореабілітації. Планування втручання при патологічних проявах уражень верхнього та нижнього мотонейронів.	для пошуку та оцінки якості дослідження. Характеристика клінічних проявів при ураженні верхнього мотонейрон Характеристика клінічних проявів при ураженні нижнього мотонейрону. Рухове навчання. Імплітциний та Експліцитний способи навчання.		
Тема 3. Нейрореабілітація при травматичних ураженнях головного мозку. Фізична терапія після гострого порушення мозкового кровообігу.	4. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів з черепно-мозковою травмою. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів з травматичним ураженням мозку. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів після гострого порушення головного мозку. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів після інсульту.	2	
Тема 4. Фізична терапія пацієнтів з перенесеною спино-мозковою травмою. Фізична терапія пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями.	5. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення перенесеною спино-мозковою травмою. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів після СМТ. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями. Особливості фізичної терапії пацієнтів з бічним аміотрофічним склерозом та з мозочковою атаксією. Особливості фізичної терапії пацієнтів з хворобою Паркінсона та хворих на розсіяний склероз.	2	
Тема 5. Фізична терапія пацієнтів з ураженням периферичної нервової	6. Застосування шкал для визначення типу уражень нерву та функціональних можливостей	2	2

системи. Фізична терапія пацієнтів з ураженням автономних дисфункцій.	пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи. Особливості фізичної терапії пацієнтів в комі.		
Тема 6. Нормальний та патологічний постуральний контроль. Нормальна та патологічна хода.	7. Шляхи відновлення патологічного постурального контролю. Спостережний аналіз ходи для пацієнтів з ураженням нервової системи. Підбір ортезів для пацієнтів ураженням нервової системи.	2	2
Тема 7. Менеджмент спастичності. Збільшення сили та кардіораспіраторне тренування пацієнтів з ураженням нервової системи.	8. Визначення спастичності та використовування шкал для оцінювання спастичності. 9.Принципи побудови програми для збільшення м'язової сили та витривалості.	2 2	
Всього годин:		18	6

Завдання для самостійної роботи здобувачів

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Тема 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я і встановлення цілей. Клінічні інструменти оцінювання в нейрореабілітації	Історія становлення нейрореабілітації. Компетенції фізичного терапевта. Застосування МКФ в нейрореабілітації. Використання SMART формату для встановлення цілей. Особливості комунікації з пацієнтом під час обстеження. Стандарти оцінювання пацієнтів з ураженням неврологічного профілю	8	12
Тема 2.	Правило формування	10	12

Використання науково-доказової практики в нейрореабілітації. Планування втручання при патологічних проявах уражень верхнього та нижнього мотонейронів.	клінічного питання, відбір ключових слів для пошуку досліджень. Робота з базою PEDro. Руховий контроль. Теорії рухового контролю та їх значущість для рухового навчання. Імпліцитний та Експліцитний способи навчання.		
Тема 3. Нейрореабілітація при травматичних ураженнях головного мозку. Фізична терапія після гострого порушення мозкового кровообігу.	Використання шкали для оцінювання когнітивного рівня Ранчо Лос Амігос. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів після гострого порушення головного мозку.	10	14
Тема 4. Фізична терапія пацієнтів з перенесеною спино-мозковою травмою. Фізична терапія пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями.	Потенційні ускладнення пацієнтів з спино-мозковою травмою. Особливості фізичної терапії пацієнтів з бічним аміотрофічним склерозом. Особливості фізичної терапії пацієнтів з мозочковою атаксією. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів з хворобою Паркінсона. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів хворих на Розсіяний склероз.	10	12
Тема 5. Фізична терапія пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи. Фізична терапія пацієнтів з	Особливості фізичної терапії пацієнтів з мононейропатією. Особливості фізичної терапії пацієнтів з полінейропатією. Шкала Глазго	10	10

ураженням автономних дисфункцій.			
Тема 6. Нормальний та патологічний постуральний контроль. Нормальна та патологічна хода.	Розвиток постурального контроля. Роль сенсорної та когнітивної систем на постуральний контроль. Фази ходи, кінетика, кінематика та дані електроміографії.	10	10
Тема 7. Менеджмент спастичності. Збільшення сили та кардіораспіраторне тренування пацієнтів з ураженням нервової системи.	Визначення спастичності та використовування шкал для оцінювання спастичності. Принципи побудови домашньої програми фізичної терапії осіб ураженням нервової системи враховуючи кардіореспіраторне навантаження.	8	12
	Всього годин:	66	82

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни: формулювання знань про концептуальні та методологічні засади розв'язання наукових проблем у фізичній терапії та ерготерапії в нейрореабілітації, завдяки:

знанням: про біопсихосоціальні моделі обмежень життєдіяльності, класифікацію доменів Міжнародної класифікації функціонування та їх роль у фізичній терапії та ерготерапії; основні рухові та функціональні порушення систем при травмах та захворюваннях нервової системи; схеми обстеження пацієнтів за системою МКФ та їх взаємозв'язки; науково-доказове підґрунтя програмування втручань у фізичній терапії та ерготерапії для осіб із травмами та захворюваннями нервової системи;

вмінням: здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму в осіб із травмами та захворюваннями нервової системи; здійснювати заходи ерготерапії задля ліквідації, або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності; проводити аналіз інформації, обирати відповідні методи для ефективного вирішення конкретних науково-практичних завдань у фізичній терапії та ерготерапії осіб із травмами та захворюваннями нервової системи, використовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси.

Порядок оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни:

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на лекційних, практичних заняттях, за виконання зазначених програмою індивідуальних завдань та робіт, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі засоби оцінювання під час заняття та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Засоби оцінювання результатів навчання та розподіл балів з дисципліни:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання під час заняття	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Розбір клінічних випадків з використанням МКФ та встановлення цілей.	Експрес-контроль.	5
2. Базовий набір тестів та шкал для оцінки пацієнтів з захворюванням нервової системи.	відповідь на задану тему	5
3. Використання пошукових систем (PubMed) та PEDro (PhysiotherapyEvidenceDatabaseдля пошуку та оцінки якості дослідження. Характеристика клінічних проявів при ураженні верхнього мотонейрон Характеристика клінічних проявів при ураженні нижнього мотонейрону. Рухове навчання. Імплітциний та Експліцитний способи навчання.	Реферат, доповідь на задану тему / або презентація.	15
4. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів з черепно-мозковою травмою. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів з травматичним ураженням мозку. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення пацієнтів після гострого порушення головного мозку.	Експрес-контроль. Доповідь та презентації на задану тему	5 15

Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів після інсульту.		
5. Особливості обстеження та встановлення прогнозу відновлення перенесеною спино-мозковою травмою. Побудова програми фізичної терапії для пацієнтів після СМТ. Застосування шкал для визначення функціональних можливостей пацієнтів з нейродегенеративними захворюваннями. Особливості фізичної терапії пацієнтів з бічним аміотрофічним склерозом та з мозочковою атаксією. Особливості фізичної терапії пацієнтів з хворобою Паркінсона та хворих на розсіяний склероз.	Реферат, доповідь на задану тему та їх обговорення.	20
6. Застосування шкал для визначення типу уражень нерву та функціональних можливостей пацієнтів з ураженням периферичної нервової системи. Особливості фізичної терапії пацієнтів в комі.	Експрес-контроль. Доповідь та презентації на задану тему	5 5
7. Шляхи відновлення патологічного постурального контролю. Спостережний аналіз ходи для пацієнтів з ураженням нервової системи. Підбір ортезів для пацієнтів ураженням нервової системи.	Експрес-контроль. відповідь на задану тему	5 5
8. Визначення спастичності та використовування шкал для оцінювання спастичності.	Доповідь на задану тему / або презентація.	5
9. Принципи побудови програми для збільшення м’язової сили та витривалості.	Реферат	10
	Усього	100 балів

Перед початком заняття науково-педагогічний працівник відповідно до силабусу навчальної дисципліни ознайомлює здобувачів вищої освіти із засобами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному

присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до семестрового контролю не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення навчальної дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеним Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання та спорту України (нова редакція).

Рекомендовані основні та додаткові інформаційні ресурси:

Основні:

1. Improving functional outcomes in physical rehabilitation / Susan B. O'Sullivan, Thomas J. Schmitz. Second edition. Philadelphia 2016. 445p
2. Physical rehabilitation / [edited by] Susan B. O'Sullivan, Thomas J. Schmitz, George D. Fulk. — 6th ed.
3. The rehabilitation specialist's handbook / Serge H. Roy, Steven L. Wolf, David A. Scalzitti.—4th ed.2013. 1297p
4. Lifespan Neurorehabilitation: A Patient-Centered Approach from Examination to Interventions and Outcomes Dennis Fell, Karen Y. Lunnen, Reva P. Rauk F. A. Davis Company, 2018; 1248 p.
5. Motor control: translating research into clinical practice / Anne Shumway Cook and Marjorie H. Woollacott. —4th ed. 2010. 641p

Додаткові:

1. Шкали в нейрореабілітації [Текст] / Укр. Асоц. боротьби з інсультом ; [уклад.: М. В. Гуляєва, Н. І. Піонтківська, М. І. Піонтківський ; наук. ред.: В. А. Голик, Д. В. Гуляєв, М. Я. Романишин]. - Київ : Д. В. Гуляєв [вид.], 2014. - 67 с.
2. Brunnstrom's clinical kinesiology. — 6th ed. / revised by Peggy A. Houglum, Dolores B. Bertoti. 2012. 745p
3. Hornby, T. G., Reisman, D. S., Ward, I. G., Scheets, P. L., Miller, A., Haddad, D., Fox, E. J., Fritz, N. E., Hawkins, K., Henderson, C. E., Hendron, K. L., Holleran, C. L., Lynskey, J. E., Walter, A., & and the Locomotor CPG Appraisal Team (2020). Clinical Practice Guideline to Improve Locomotor Function Following Chronic Stroke, Incomplete Spinal Cord Injury, and Brain Injury. Journal of neurologic physical therapy : JNPT, 44(1), 49–100. https://doi.org/10.1097/NPT.0000000000000303
4. Quatman-Yates, C. C., Hunter-Giordano, A., Shimamura, K. K., Landel, R., Alsalaheen, B. A., Hanke, T. A., & McCulloch, K. L. (2020). Physical Therapy Evaluation and Treatment After Concussion/Mild Traumatic Brain Injury. The Journal of orthopaedic and sports physical therapy, 50(4), CPG1–CPG73. https://doi.org/10.2519/jospt.2020.0301https://www.strokebestpractices.ca/recommendations

5. Hall, C. D., Herdman, S. J., Whitney, S. L., Anson, E. R., Carender, W. J., Hoppes, C. W., Cass, S. P., Christy, J. B., Cohen, H. S., Fife, T. D., Furman, J. M., Shepard, N. T., Clendaniel, R. A., Dishman, J. D., Goebel, J. A., Meldrum, D., Ryan, C., Wallace, R. L., & Woodward, N. J. (2022). Vestibular Rehabilitation for Peripheral Vestibular Hypofunction: An Updated Clinical Practice Guideline From the Academy of Neurologic Physical Therapy of the American Physical Therapy Association. Journal of neurologic physical therapy : JNPT, 46(2), 118–177. https://doi.org/10.1097/NPT.0000000000000382
6. Low back pain and sciatica in over 16s: assessment and management, NICE Guideline, No. 59, London: National Institute for Health and Care Excellence (NICE); 2020 Dec 11. ISBN-13: 978-1-4731-2186-7
7. Kleindorfer, D. O., Towfighi, A., Chaturvedi, S., Cockroft, K. M., Gutierrez, J., Lombardi-Hill, D., Kamel, H., Kernan, W. N., Kittner, S. J., Leira, E. C., Lennon, O., Meschia, J. F., Nguyen, T. N., Pollak, P. M., Santangeli, P., Sharrief, A. Z., Smith, S. C., Jr, Turan, T. N., & Williams, L. S. (2021). 2021 Guideline for the Prevention of Stroke in Patients With Stroke and Transient Ischemic Attack: A Guideline From the American Heart Association/American Stroke Association. Stroke, 52(7), e364–e467. https://doi.org/10.1161/STR.0000000000000375